

Doniyor kitobi — qirq beshinchi son

Ramziy o'zgarish: Doniyor kitobidagi "Kundalik" sirining yechilishi

Jeff Pippenger

2024-01-09

Doniyor kitobidagi "kundalik"ni Uilyam Miller butparast Rimning yoki butparastlikning ramzi sifatida tan olgan edi, ammo oxirgi kunlarda u Uilyam Millerning poydevoriy haqiqatlarining rad etilishining ramzidir. U 1863-yilda, Millerning Musoning Levilar kitobining yigirma oltinchi bobidagi "yetti vaqt" haqidagi tushunchasi rad etilishi bilan boshlangan isyonning nihoyasini ifodalaydi. Adventizm "kundalik"ning butparastlik sifatidagi to'g'ri aniqlanishini rad etganida, ular Shaytonning ramzini Masihning ramziga aylantirdilar. Ishayo bu ishni hamma narsani ostin-ustun qilish deb ta'riflaydi. "Kundalik"ning rad etilishi 1930-yillarda (Adventizmning uchinchi avlodida) mustahkam o'rnatildi, biroq bu 1901-yildan (Adventizmning ikkinchi avlodidan) beri bahs-munozara bo'lib kelgan edi. Qadimgi Isroil bilan bo'lgani kabi, haqiqatning bosqichma-bosqich rad etilishi kechirib bo'lmaydigan gunoh unsurlarini o'z ichiga olgan bir xatoning qabul qilinishiga olib keldi.

Mayda-chuyda e'tiroz qiluvchi yahudiylar uchun kechirilmas gunoh shunda namoyon bo'ldiki, ular Masih qilgan ishlarni Shaytonning ishlari deb tan oldilar. Qadimgi Isroil zamonaviy Isroilning bosh ramzidir, va zamonaviy Isroil aynan o'sha ishni, faqat teskarisiga, qildi. Ular Shaytonning ishlarini (butparastlikni) olib, bu ishlarni Masihga nisbat berdilar. Qadimgi Isroilning isyoni o'zlariga shoh sifatida Shaytonni tanlashni ham o'z ichiga oladi.

Shunday qilib, Pilat o'sha so'zni eshitgach, Isoni tashqariga olib chiqdi va Tosh yotqizilgan joy deb ataladigan, ibroniychada esa Gabbata deyiladigan joyda hukm kursisiga o'tirdi. Bu Fisih bayramiga tayyorgarlik kuni bo'lib, taxminan oltinchi soat edi; u yahudiylarga dedi: "Mana, Shohingiz!" Ammo ular qichqirib dedilar: "Uni yo'q qil, uni yo'q qil, xochga mixla!" Pilat ularga dedi: "Shohingizni xochga mixlaymi?" Oliy ruhoniylar javob berdilar: "Qaysardan boshqa shohimiz yo'q." Shundan keyin u Isoni xochga mixlashlari uchun ularga topshirdi. Ular esa Isoni olib ketdilar. Yuhanno 19:13–16.

Pilat butparast Rimning vakili edi, va Opa Uayt Vahiy kitobining o'n ikkinchi bobida osmondan quvilgan ajdarho Shayton ekanini, biroq ikkilamchi ma'noda ajdarho yana butparast Rim ham ekanini aniqlab ko'rsatadi. Shunday ekan, ajdarho "doimiy" orqali ramziy ifodalanadi. Qadimgi Isroilning isyonining nihoyasi, ular oshkora ravishda: "Qaysardan boshqa shohimiz yo'q", deb e'lon qilganlarida, ular o'zlarining shohiga tobe ekanliklarini ochiq e'lon qilganlarini anglatardi, va ularning shohi Shayton edi. Xudoni Shoh sifatida rad etishga qaratilgan o'sha isyon Shomuil payg'ambar davrida boshlangan edi; o'shanda ular Xudoni o'zlarining Shohi sifatida rad etib, boshqa xalqlar kabi bo'lislari uchun o'zlariga insoniy bir shoh berilishini talab qilgan edilar.

Shunda Isroilning barcha oqsoqollari bir joyga to'planib, Ramoga, Shomuil huzuriga keldilar. Unga dedilar: "Mana, sen qarib qolding, o'g'illaring esa sening yo'llaringda yurmayapti. Endi bizga boshqa barcha xalqlar kabi bizni hukm qiladigan bir podshoh tayinlab ber." Ular: "Bizga

bizni hukm qiladigan podshoh ber,” deganlarida, bu narsa Shomuilga yoqmad. Shomuil esa Egamizga ibodat qildi. Egamiz Shomuilga dedi: “Xalqning senga aytayotgan hamma gapiga quloq sol; chunki ular seni rad etganlari yo‘q, balki Men ularga podshohlik qilmasligim uchun Meni rad etdilar. Men ularni Misrdan olib chiqqan kundan to shu kungacha qilgan barcha ishlari bo‘yicha, ya‘ni Meni tark etib, boshqa xudolarga xizmat qilganlari kabi, senga ham xuddi shunday qilmoqdalar.” 1 Shomuil 8:4–8.

Qadimgi Isroil hech qachon Xudoni rad etganini anglamadi, na yer yuzidagi podshohga bo‘lgan istaklari Masihni xochga mixlash darajasigacha rivojlanib, shaytonni o‘zlariga podshoh qilib tanlashga olib borishini tushundi. Ularning isyoni o‘z ko‘zlaridan, Xudoni rad etgan bo‘lsalar-da, baribir tanlangan xalq bo‘lib qolganmiz, degan o‘z-o‘zini oqlovchi tasavvurlari bilan yashirildi; zero ular shunday mulohaza yuritardilar: Axir, Xudo hali-hanuz, hatto Shomuildan keyin ham, muqaddas payg‘ambarlik xizmatini saqlab qolgan edi.

Ular payg‘ambarlarning bashoratli xizmatini noto‘g‘ri talqin qilib, Xudoning payg‘ambarlarining oralarida bo‘lishi ularning Xudoning tanlangan xalqi ekanini isbotlaydi, deb ishonidilar. Ular Xudodan uzoqlashib ketganlarini va payg‘ambarlar ularni yana Xudoga qaytarishga intilayotganini ko‘rmadilar, chunki ular payg‘ambarlarning faoliyatini Xudoning yetakchiligining dalili deb talqin qildilar. Bu esa, ularga yuborilgan payg‘ambarlarning barcha xabarlarini izchil ravishda rad etishda davom etayotganlariga qaramay, shunday edi. Xuddi shu aldov 1863 yilda Adventizm ustiga ham keldi.

Adventizm Uilyam Millerning xizmati orqali birlashtirilgan harakatni rad etdi va Ilyos (Uilyam Miller) tomonidan yetkazilgan Musoning “yetti zamon” haqidagi xabarini rad etgan ayni o‘sha yilda o‘zini qonuniy ro‘yxatdan o‘tgan cherkovga aylantirishni tanladi. Aynan o‘sha yili ular soxta payg‘ambarlik jadvalini yaratdilar; bu jadval endi o‘qib bo‘lmas edi va Habakkuk 2:3 ga ko‘ra endi “so‘zlay” ham olmas edi, chunki uni tushuntirish uchun tarqatma material talab qilinar edi. Habakkukning jadvallari mavjud holicha o‘qilishi mumkin edi va shu bois ular “so‘zlay” olar edi.

Adventizm 1863-yilda qilgan tanlovlari yuzasidan hech qanday o‘z-o‘zini tekshirishni amalga oshirishdan bosh tortdi, chunki, axir, ularning orasida vahiygo‘y ayol bor edi va bu ular Vahiy kitobida Bashorat Ruhi bilan tavsiflangan qoldiq xalq ekanliklarini isbotlaydi, deb hisoblashardi. Ular qadimgi Isroilning ayni ruhini va munosabatini namoyon etdilar, hamda Miller tomonidan kashf etilgan birinchi gavharni rad etish bilan boshlangan isyon oxir-oqibat ularning “kundalik” deb atalgan gavhar haqidagi Millerning aniqlovini ham rad etishlariga olib keldi.

Zamonaviy Isroil Millerning “kundalik” haqidagi tushunchasini rad etdi; bu butparast Rimning ramzi bo‘lib, u esa o‘z navbatida Shaytonning ramzidir, va “kundalik” Masihning ramzi, deb da‘vo qildi. Boshqacha aytganda, zamonaviy Isroil shaytoniy bir ramzni Masihning ramzi sifatida qabul qilishni tanladi. Xuddi qadimgi Isroil o‘zlarining yagona shohi Shaytonning ramzi bo‘lgan butparast Rimning vakili — Qaysardan boshqa hech kim emas, deb e‘lon qilganidek.

Payg‘ambarlik jihatidan qo‘llanish nuqtayi nazaridan, o‘sha tanlov zamonaviy Isroildan Ulai daryosi bilan ifodalangan, hamda Milleritlar tarixidagi bilimning ko‘payishi bo‘lgan Doniyor kitobining yettinchi, sakkizinchi va to‘qqizinchi boblarini qayta ta’riflashni talab qilar edi. Ular bu

boblarni o'zgartirishga majbur bo'lar edilar, chunki sakkizinchi bobning o'zida "kundalik"ka uch marta bevosita ishora qilinadi.

Ulai daryosi haqidagi vahiy muhrdan ochilgan tarix tomonidan majbur etilgan holda, Milleritlar Masih qaytib kelib, Doniyorning ikkinchi bobida tasvirlanganidek, O'zining abadiy Shohligini barpo etishidan oldin boshqa hech qanday yer yuzidagi shohliklarni ko'ra olmadilar. Shuning uchun ular Rimning to'rtinchi shohligini ikki jihatga ega bo'lgan yagona shohlik deb hisobladilar. Bu ikki jihat Doniyorning yettinchi va sakkizinchi boblarida bevosita tasvirlangan. Doniyor sakkizinchi bobda olgan vahiy yettinchi bobdagi vahiy bilan bog'liq holda tushunilishi kerakligini aniqlik bilan ko'rsatadi.

Shoh Belshazzarning hukmronligining uchinchi yilida, avval menga zohir bo'lgan vahiydan keyin, menga — ya'ni men Doniyorga — yana bir vahiy zohir bo'ldi. Doniyor 8:1.

Doniyorga "avvalda zohir bo'lgan" vahiy yettinchi bobdagi vahiy edi.

Bobil shohi Belshazzarning hukmronligining birinchi yilida Doniyor yotog'ida boshiga kelgan bir tush va vahiylarni ko'rdi; shundan so'ng u o'sha tushni yozib qo'ydi va voqealarning qisqacha bayonini aytdi. Doniyor 7:1.

Ikki vahiy Muqaddas Kitob bashoratidagi saltanatlarning, avval Doniyol kitobining ikkinchi bobida tasvirlangan, ikki jihatini ifodalaydi. Bobil, Midiya-Fors, Yunoniston va Rimning to'rtta saltanati yettinchi bobda takrorlandi, so'ngra yana sakkizinchi bobda ham takrorlandi, ammo to'rtta saltanatning siyosiy unsurlari bilan diniy unsurlari o'rtasidagi farq ko'rsatildi. Doniyolning yettinchi bobida saltanatlar yirtqich hayvonlar orqali ifodalangan, ammo sakkizinchi bobda ayni o'sha saltanatlar ma'bad hayvonlari orqali taqdim etilgan. Doniyol yettinchi bobdagi vahiyni tushunishni istadi, va Jabroil unga izohlash uchun keldi.

Men, Doniyor, tanamning o'rtasida ruhimda iztirob chekdim, boshimdagi vahiylar esa meni bezovta qildi. Men u yerda turganlardan biriga yaqinlashib, bularning barchasi haqidagi haqiqatni undan so'radim. Shunda u menga aytib berdi va bu narsalarning ta'birini menga ma'lum qildi. Bu ulkan hayvonlar — to'rtta bo'lib — yerdan chiqadigan to'rtta shohdir. Ammo Eng Oliy Zotning muqaddaslari shohlikni qabul qiladilar va shohlikka abadulabad, ha, to abad egalik qiladilar. Doniyor 7:15–18.

Daniyolga, Daniyor kitobining ikkinchi bobiga muvofiq, bu to'rt maxluq Xudoning abadiy Shohligi o'rnatilguniga qadar mavjud bo'ladigan to'rtta yer yuzidagi shohlik ekanligi bildirildi. Ikkinchi bobda tog'dan kesib olingan va butun yer yuzini to'ldirgan tosh orqali ifodalangan Xudoning abadiy Shohligi kelishidan oldin, to'rtta yer yuzidagi shohlik bo'lishi kerak edi.

Vahiy kitobining o'n uchinchi bobidagi yer hayvoni masalasiga murojaat qilganida, Oq opa o'sha to'rt shohlik haqidagi Millerchilar tushunchasini ancha ilgarilatib yubordi.

"Bu yerda yana bir ramz kiritiladi. Payg'ambar shunday deydi: 'Men yerdan chiqib kelayotgan boshqa bir hayvonni ko'rdim; uning qo'zichoqnikiga o'xshash ikkita shoxi bor edi.' 11-oyat. Bu hayvonning ham ko'rinishi, ham uning ko'tarilib chiqish tarzi u ifodalaydigan xalq avvalgi ramzlar ostida ko'rsatilganlardan farq qilishini bildiradi. Dunyoga hukmronlik qilgan ulkan

shohliklar Doniyor payg‘ambarga yirtqich hayvonlar sifatida taqdim etilgan bo‘lib, ular ‘osmonning to‘rt shamoli ulkan dengiz ustida qo‘zg‘algan’ paytda ko‘tarilgan edi. Doniyor 7:2. Vahiy kitobining o‘n yettinchi bobida bir farishta suvlar ‘xalqlarni, olomonlarni, millatlarni va tillarni’ anglatishini tushuntirdi. Vahiy 17:15. Shamollar nizoning ramzidir. Osmonning to‘rt shamolining ulkan dengiz ustida qo‘zg‘alishi shohliklar qudratga erishgan fath va inqilobning dahshatli manzaralarini ifodalaydi.” Buyuk kurash, 439.

Hayvonlar saltanatlar hokimiyatga kelganida amalga oshirilgan istilolarning ramzlaridir. Yirtqich hayvon bashoratiy ma’noda bir saltanatning siyosiy, iqtisodiy va harbiy qudratini ifodalaydi. Doniyol kitobining ikkinchi va yettinchi boblarida tasvirlangan ayni o’sha saltanatlar sakkizinchi bobda ham tasvirlangan, biroq u yerda ularning barchasi Xudoning muqaddas maskanidan olingan unsurlar bilan bog‘langan bo‘lib, shu tariqa ular saltanatlarning diniy unsurini ifodalaydi, chunki ularning barchasi cherkov va davlatning birligi edi.

Shoh Belshazzarning hukmronligining uchinchi yilida menga, ya’ni menga — Doniyorga, avval menga ko‘ringan vahiydan keyin bir vahiy zohir bo‘ldi. Men vahiyda ko‘rdim; va ko‘rganimda shunday bo‘ldiki, men Elam viloyatidagi Shushan qal’asida edim; vahiyda ko‘rdim va men Ulay daryosi bo‘yida edim. Shunda ko‘zlarimni ko‘tardim va ko‘rdimki, mana, daryo oldida ikki shoxli bir qo‘chqor turar edi; ikkala shox ham baland edi, ammo biri boshqasidan balandroq edi, va balandroq shox keyin chiqdi. Men qo‘chqorning g‘arbga, shimolga va janubga suzib borayotganini ko‘rdim; shu bois hech bir hayvon uning oldida tura olmas edi, va uning qo‘lidan qutqara oladigan ham yo‘q edi; balki u o‘z xohishiga ko‘ra ish tutdi va ulug‘ bo‘ldi. Men buni mulohaza qilib turganimda, mana, g‘arbdan butun yer yuzi uzra kelayotgan bir taka paydo bo‘ldi, va u yerga tegmas edi; o’sha takaning ikki ko‘zi orasida ko‘zga ko‘rinarli bir katta shoxi bor edi. U men daryo oldida turganini ko‘rgan, ikki shoxli qo‘chqor oldiga keldi va o‘z qudratining qahr-g‘azabi bilan unga qarab yugurdi. Men uning qo‘chqorga yaqinlashganini ko‘rdim; u unga qarshi g‘azabga to‘ldi, qo‘chqorni urdi va uning ikki shoxini sindirdi; qo‘chqorda uning oldida turishga kuch qolmadi, balki u uni yerga yiqitdi va oyoq osti qildi; qo‘chqorni uning qo‘lidan qutqara oladigan hech kim yo‘q edi. Shuning uchun taka nihoyatda ulug‘ bo‘ldi; ammo u kuchga to‘lganida, o’sha katta shox sindirildi; va uning o‘rniga osmonning to‘rt shamoli tomon qaragan ko‘zga ko‘rinarli to‘rtta shox chiqdi. Doniyor 8:1–8.

Sakkizinchi bob Doniyorning Muqaddas Kitob bashoratidagi birinchi shohlik — Bobil — tarixida yashab turganini tasdiqlashi bilan boshlanadi, biroq uning vahyida Bobilni ifodalashi kerak bo‘lgan biror timsol ko‘rsatilmaydi, chunki u yer yuzidagi ikkinchi shohlik bo‘lgan Midiya-Forsni ifodalagan qo‘chqor bilan boshlanadi. Bobil timsolining yo‘qligi maqsadlidir, chunki Bobilning asosiy xususiyatlaridan biri shuki, u olib tashlanadigan, so‘ngra esa tiklanadigan bir shohlikni ifodalaydi; bu esa Navuxadnazar hayvon kabi yashagan “yetti zamon” orqali tasvirlangan. O’sha “yetti zamon” davomida ruhiy Bobilning bir unsuri (papalik) ifodalanadi, chunki papalik yetmish ramziy yil davomida unutilgan, o’sha davr mobaynida esa unga o‘limli yara yetgan shohlikdir. Doniyor vahyni “shoh Belshazzarning hukmronligining uchinchi yilida” olganini qayd etgani, Bobilni Midiya-Forsning ikkinchi shohligidan oldin kelgan shohlik sifatida ko‘rsatadi, biroq ayni paytda Bobilni bir shohning kunlarida unutilgan yashirin, yoki unutilgan shohlik sifatida

ta'kidlaydi.

Sakkizinchi bobdagi hayvonlar yirtqich hayvonlar emas; ular muqaddas maskandagi xizmatda qurbonlik hayvonlari sifatida ishlatilgan hayvonlardir. To'rtinchi shohlik yirtqich hayvon sifatida emas, balki "kichik shox" sifatida tasvirlanadi, ammo shoxlar Xudoning muqaddas maskanining bir qismi edi, chunki Xudoning muqaddas maskanidagi qurbongohlarda ularning tuzilishining bir qismi sifatida shoxlar bor edi.

Payg'ambarlikdagi to'rtta shohlik nafaqat Daniel tomonidan maqbara atamaları bilan tasvirlangan, balki bobning rivoyati Xudoning maqbara xizmatidan bevosita olingan bir necha so'zlarni ham o'z ichiga oladi. Bobdagi rivoyat maqbara xizmatidan olingan ibroniycha so'zlar bilan bayon etilgan, shu bilan birga maqbara xizmatida qurbonlik taqdim etish harakati ham bobning tuzilmasiga singdirilgan. Daniel yettinchi va sakkizinchi boblarni qasddan o'zaro bog'lagani, ko'rishni istovchilar uchun shuni ayon qiladiki, yettinchi bob Muqaddas Kitob payg'ambarligidagi shohliklarning davlatchiligini, sakkizinchi bob esa Muqaddas Kitob payg'ambarligidagi shohliklarning cherkovchiligini ko'rsatib bermoqda.

Adventizm bu haqiqatni shaytoniy afsonalar bilan yopib qo'yishga majbur bo'lgan, chunki bu e'tirof Millerning qimmatbaho haqiqatlari aynan Xudo ularni qanday belgilagan bo'lsa, shunday bo'lganini ochib beradi. Ularning Millerning "kundalik" haqidagi tushunchasini rad etishi, "Xudoda hech qanday tushuncha yo'q edi", degan da'vo sifatida ifodalanadi; chunki ular Xudo asosiy tuzilmani Millerga (muqaddas farishtalarning xizmati orqali) berganida, u aniq emas edi, deb da'vo qiladilar.

Albatta, narsalarni ostin-ustin qilishingiz kulolning loyidek baholanur; axir yasalgan narsa o'zini yasaganga: "U meni yasamagan", deydimi? Yoki shakllantirilgan narsa o'zini shakllantirganga: "Uning aqli yo'q edi", deydimi? Ishayo 29:16.

Millerning asoslari — u tanib olgan va qo'llagan bashoratli tuzilma edi; biroq 1863 yildan boshlab Adventizm Millerning tushidagi javohirlarni yashirish uchun murad Protestantizm va Katoliklikning ilohiyotchilik tatbiqlariga qaytdi. Adventizm ishni, shuningdek ishning Yaratuvchisini rad etish uchun soxta bir asosni (ramkaga solingan narsani) qabul qildi. Shunday qilish orqali ular ishning Yaratuvchisi tushunchaga ega emas, deb da'vo qiladilar. O'sha asosni rad etish 1798 yilda muhrdan ochilgan bilimning ortishini rad etish bo'lgan va hamon shunday bo'lib qolmoqda. Bilimning ortishini rad etadiganlar ishni va ishning Yaratuvchisini rad etadilar va Daniel tilida aytganda, ular "yovuzlar" edilar.

Ko'plar poklanadi, oq qilinadi va sinaladi; ammo fosiqlar fosiqlik qiladilar; fosiqlardan hech biri tushunmaydi; ammo donolar tushunadilar. Doniyor 12:10.

"Fosiqlar fosiqlik qilurlar", shu tariqa haqiqatning tobora kuchayib boruvchi rad etilishini ko'rsatadi. Fosiqlarning ushbu asosni rad etishi Xudoni rad etishdir, va buning evaziga Xudo ham soxta bir asos orqali amalga oshirmoqchi bo'lgan rad etishlari sababli fosiqlarni rad etadi.

Mening xalqim bilim yo'qligi tufayli halok bo'lmoqda; sen esa bilimni rad etganing uchun, Men ham seni rad etaman, toki sen Menga ruhoniy bo'lmay qolasanki; Xudoyingning qonunini

unutganing bois, Men ham sening farzandlaringni unutaman. Ho'sheya 4:6.

1844-yildan 1863-yilgacha Xudoning "ruhoniylari" bo'lgan Xudoning xalqi, Uilyam Millerning xizmati orqali ko'paytirilgan "bilim"ga ega bo'lmagani sababli rad etildi. Ho'sheyo kitobidagi oltinchi oyatning mazmuniy doirasini e'tiborga olish muhimdir, chunki bu mazmun "bilim" sifatida ifodalangan haqiqatga qarshi tobora kuchayib borayotgan isyonni ko'rsatadi.

Egamizning kalomini eshitinglar, ey Isroil farzandlari; chunki Egamiz bu yurt aholisiga qarshi da'voga egadir, zero yurtda na haqiqat, na mehr-shafqat, na Xudoni bilish bor. Qasamxo'rlik, yolg'on, qotillik, o'g'rilik va zinokorlik bilan ular haddan oshadilar, qon esa qonga ulanadi. Shuning uchun yurt motam tutadi, unda yashovchi har bir jon holdan toyadi, dala hayvonlari, osmon qushlari bilan birga; ha, dengiz baliqlari ham yo'q bo'lib ketadi. Shunday bo'lsa-da, hech kim tortishmasin, hech kim boshqasini koyimasin; chunki sening xalqing ruhoniylar bilan tortishadiganlardekdir. Shuning uchun sen kunduz kuni yiqilursan, payg'ambar ham kechasi sen bilan birga yiqilur, Men esa onangni halok qilurman. Mening xalqim bilim yo'qligidan halok bo'lmoqda; sen bilimni rad etganing uchun, Men ham seni rad eturman, toki sen Menga ruhoniylar bo'lmagaysan; o'z Xudoyingning qonunini unutganing uchun, Men ham sening farzandlaringni unutmaman. Ular ko'paygan sari, Menga qarshi shunchalik gunoh qildilar; shu bois ularning sharafiga sharmandalikka aylantirurman. Ular Mening xalqimning gunohini yeb qo'yadilar, qalblarini esa ularning gunohkorligiga bog'laydilar. Xalq qanday bo'lsa, ruhoniylar ham shunday bo'lur; Men ularni o'z yo'llari uchun jazolayman va qilmishlariga yarasha qaytaraman. Chunki ular yeydilar, ammo to'ymaydilar; fohishalik qiladilar, ammo ko'paymaydilar; chunki ular Egamizga quloq tutishni tark etganlar.

Zino va sharob hamda yangi sharob qalbni olib qo'yadi. Mening xalqim o'z yog'och butlaridan maslahat so'raydi, va hassasi ularga xabar beradi; chunki zino ruhi ularni yo'ldan ozdirdi, va ular o'z Xudolaridan yuz o'girib zino qildilar. Ular tog' cho'qqilarida qurbonlik qiladilar, tepaliklarda esa emanlar, teraklar va qayrag'ochlar ostida tutatqi tutatadilar, chunki ularning soyasi yaxshidir; shuning uchun qizlaringiz zino qiladi, kelinlaringiz esa zinokorlik qiladi. Qizlaringiz zino qilganida, kelinlaringiz zinokorlik qilganida Men ularni jazolamayman; chunki erkaklarning o'zlari fohishalar bilan chetga chiqadilar va buzuk ayollar bilan qurbonlik qiladilar; shuning uchun anglamaydigan xalq halok bo'ladi. Ey Isroil, sen fohishalik qilsang ham, Yahudo gunoh qilmasin; Gilgalga bormang, Bet-Avenga chiqib bormang, "Egamiz tirikdir", deb qasam ham ichmang. Chunki Isroil qaysar sigir kabi ortga chekindi; endi Egamiz ularni keng joyda qo'zidek boqadi. Efrayim butlarga qo'shilib ketgan: uni o'z holiga qo'ying. Ularning ichimligi aynigan; ular to'xtovsiz zino qildilar; uning hukmdorlari uyat bilan: "Beringlar", deb sevadi. Shamol uni o'z qanotlariga o'rab oldi, va ular o'z qurbonliklari tufayli sharmanda bo'ladilar. Ho'sheya 4:1–19.

Hoseyaning ogohlantirishi shundan iboratki: "Egamizning bu yurt aholisiga da'vosi bordir, chunki yurtda na haqiqat, na rahm-shafqat, na Xudo haqidagi bilim bor." Adventizm — Xudoning oxirgi kunlardagi xalqidir. Tuproq cho'tkali odam Millerning xonasiga kiradigan kunda, Adventizm, xalqni, ruhoniylarni, payg'ambarlarni ham o'z ichiga olgan holda, "tushunmaydiganlar yiqilur", chunki ular "butlarga qo'shilib qolgan" bo'lur. Ularning butlari — qalbaki tuzilmaga to'qib kiritilgan qalbaki ta'limotlaridir.

Bilimning ortishining rad etilishi bilan ifodalangan isyon, ularning sinov muddati Millerning xonasidan supurib tashlanadigan soxta ta'limotlarga qo'shilib qolganliklari haqidagi hukm e'lon qilinishi bilan nihoyasiga yetadigan darajagacha borib yetuvchi, tobora kuchayib boradigan isyondir. Ularning isyoni tinimsiz ravishda fohishalik sodir etish sifatida ifodalanadi. 1863-yildan boshlab sinov muddati tugaguniga qadar ular muttasil isyon qilib boradilar, toki ular Rabbiy og'zidan qusib tashlanmaguncha.

Bilimni rad etish isyoni ularning "tinimsiz" zino qilishlari bilan ifodalangan edi; garchi bu aynan o'sha ibroniycha so'z bo'lmasa-da, uning ma'nosi "tamid" degan ibroniycha so'zning ma'nosi bilan bir xil bo'lib, u "uzluksiz" degan ma'noni anglatadi va Doniyor kitobida "kundalik" deb tarjima qilingan.

Muqaddas Kitob bashoratidagi to'rt shohlik haqidagi tadqiqotimizni keyingi maqolada davom ettiramiz.

"Shundan so'ng men 'Doimiy'ga oid masalada shuni ko'rdimki, 'qurbonlik' so'zi insoniy donolik tomonidan qo'shib qo'yilgan bo'lib, matnga tegishli emas; hamda Rabbiy hukm soati haqidagi hayqiriqni berganlarga bu boradagi to'g'ri qarashni bergan. 1844 yildan oldin, birlik mavjud bo'lgan paytda, deyarli hamma 'Doimiy' haqidagi to'g'ri qarashda birlashgan edi; ammo 1844 yildan beri, chalkashlik ichida, boshqa qarashlar qabul qilindi, va buning ortidan zulmat hamda chalkashlik ergashdi." Review and Herald, 1850 yil 1 noyabr.